

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการวิจัยผลกระทบของโรคใช้หัวคนกที่มีต่อปริมาณของการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรปพบว่า สมมติในกรณีที่ไม่มีผลกระทบของโรคใช้หัวคนกปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากไทยในปี พ.ศ. 2547 จะมีค่าพยากรณ์ประมาณ 34,579.044 ตัน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจสหภาพยุโรประบุว่าปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากไทยในปีดังกล่าวมีค่าเพียง 18,578.4 ตัน ดังนั้นแสดงว่าการระบาดของโรคใช้หัวคนกส่งผลให้ปริมาณการนำเข้าไก่สดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากไทยมีปริมาณลดลงอย่างมากเท่ากับ 16,000.644 ตันหรือร้อยละ 46.27 เมื่อเปรียบเทียบกับในกรณีที่ไม่มีผลกระทบของโรคใช้หัวคนก

สำหรับผลกระทบของโรคใช้หัวคนกที่มีต่อความได้เปรียบเชิงแข่งขันของการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรป สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งคือ ไก่เนื้อ โดยในการระบาดของโรคใช้หัวคนกทำให้ปริมาณการผลิตไก่เนื้อซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งในปี พ.ศ. 2547 ลดลงทำให้เกิดความเสียหายเปรียบในด้านปัจจัยการผลิตของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง โดยเฉพาะในตลาดสหภาพยุโรปที่เป็นตลาดนำเข้าไก่ที่สำคัญของไทยและนอกจากนี้ประเทศไทยยังสูญเสียส่วนแบ่งตลาดให้กับบราซิลซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญด้วย

ส่วนปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือ แรงงาน ซึ่งแรงงานในประเทศไทยมีความได้เปรียบในด้านทักษะฝีมือแรงงานเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นก่อนที่จะมีการระบาดของโรคใช้หัวคนกเมื่อมีการระบาดของโรคใช้หัวคนกส่งผลให้แรงงานที่มีทักษะในอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งบางส่วนต้องออกจากอุตสาหกรรมเนื่องจากการหยุดผลิตของบริษัทฯ และไกรายย่อย ซึ่งการออก

ไปจากอุตสาหกรรมแล้วกลับเข้ามาใหม่เมื่อสถานการณ์กลับสู่สภาวะก็ไม่ส่งผลต่อความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง แต่ถ้าแรงงานที่มีทักษะและมีความชำนาญเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทยออกไปจากอุตสาหกรรมนี้ก็จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทยสูญเสียความได้เปรียบเชิงแข่งขันในด้านทักษะแรงงานไปได้ในระยะยาว

2. อุปสงค์ในประเทศ

อุปสงค์ในประเทศพิจารณาได้จาก ปริมาณการบริโภคในประเทศ โดยก่อนเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกการบริโภคไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรของประเทศ และเมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกทำให้การบริโภคไก่ในประเทศลดต่ำกว่าเดิม จากที่พึ่งพาการส่งออกแล้วถูกส่งสินค้ากลับจึงต้องนำสินค้ากลับมาแปรรูปขายในประเทศ และการบริโภคในประเทศก็ยังคงทำให้เกิดการเสียเปรียบเชิงแข่งขัน

ส่วนผู้บริโภคในประเทศนั้นก่อนที่จะมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกผู้บริโภคในประเทศไทยนิยมบริโภคไก่เนื้อน้อยกว่าผู้บริโภคในประเทศอื่นอยู่แล้ว และเมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกผู้บริโภคในประเทศไทยยังขาดความรู้ในเรื่องโรคไข้หวัดนกและยังหวาดกลัวอยู่แต่เมื่อหลังจากการระบาดครั้งแรกสิ้นสุด ใน พ.ศ. 2547 ผู้บริโภคหันมาบริโภคสินค้าที่มีตราয়ี่ห้อมากขึ้นแต่ก็ยังเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการเสียเปรียบเชิงแข่งขันอยู่เมื่อเทียบกับผู้บริโภคในประเทศอื่น

นอกจากนี้อุปสงค์ในประเทศพิจารณาได้จากขนาดของตลาดในประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นตลาดขนาดเล็ก แม้ไม่มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกก็มีความเสียเปรียบเชิงแข่งขันในสินค้าชนิดต่างๆ อยู่แล้ว เมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกจึงทำให้ปริมาณการบริโภคไก่ลดลงอีกทำให้ขนาดของตลาดหดลงก่อให้เกิดความเสียเปรียบเชิงแข่งขันมากขึ้น

3. อุตสาหกรรมสนับสนุนเกี่ยวเนื่องในประเทศ

อุตสาหกรรมสนับสนุนเกี่ยวเนื่องในประเทศอันได้แก่ อุตสาหกรรมฟาร์มไก่พันธุ์ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ อุตสาหกรรมไก่เนื้อ และอุตสาหกรรมฆ่าและชำแหละไก่ล้วนได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกเนื่องจากในอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างครบวงจรทำให้เกิดการหยุดชะงัก และส่งผลเสียต่ออุตสาหกรรมที่สนับสนุนเกี่ยวเนื่องใน

ลักษณะถูกใช้ โดยที่อุตสาหกรรมไก่พันธุ์และอาหารสัตว์เป็นอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้นจึงทำให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สำหรับฟาร์มไก่เนื้ออิสระยังได้รับผลกระทบมาก และอาจจะต้องหายไปกับระบบโรงเรือนปิดก็ได้ ทำให้เกิดความเสียหายในเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง

4. กลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัท

เมื่อเกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตไก่สดแช่แข็งของประเทศไทยอย่างมาก ผู้เลี้ยงไก่ระบบอิสระและรับจ้างเลี้ยงถูกกลืนหายไป เนื่องจากการเลี้ยงในระบบปิดเพื่อป้องกันโรคระบาดนั้นต้องใช้ทุนมากและในอนาคตระยะยาวจึงอาจเหลือเพียงบริษัทธุรกิจครบวงจรขนาดใหญ่เท่านั้นซึ่งอาจทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรปเนื่องจากสามารถควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการได้

โดยที่สภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งในประเทศไทยเป็นการแข่งขันกันของบริษัทขนาดใหญ่ อาทิ กลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ กลุ่มบริษัทแหลมทอง กลุ่มบริษัทเบทาโกร ซัลวาเลย์ ศรีไทย และสหฟาร์ม ซึ่งผู้แข่งขันรายใหญ่ในประเทศมักก่อให้เกิดแรงกดดันที่เห็นและรู้สึกได้ชัดซึ่งจะเป็นการแข่งขันทางธุรกิจอย่างรุนแรง แต่การแข่งขันดังกล่าวกลับเป็นการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการขยายตลาดในประเทศและการส่งออก และเมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนกยิ่งทำให้เกิดความร่วมมือในการเจรจาต่อรองและพัฒนาของบริษัทเหล่านี้เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันที่สำคัญ

5. เหตุสุควิสัย

เหตุสุควิสัยในการวิจัยครั้งนี้ คือ การระบาดของโรคไข้หวัดนกซึ่งส่งผลต่อความได้เปรียบเชิงแข่งขันต่ออุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากในระยะยาวถ้ารัฐบาลสามารถควบคุมการระบาดของโรคได้และผู้ผลิตในอุตสาหกรรมสามารถปรับตัวและพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ก็จะทำให้อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทยมีความได้เปรียบเชิงแข่งขันมากกว่าคู่แข่งที่สำคัญในตลาดเดียวกัน เพราะการระบาดของโรคไข้หวัดนกทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมและก่อให้เกิดการค้นคว้าพัฒนาผลิตภัณฑ์ซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบมากกว่าประเทศคู่แข่งอื่น สำหรับในวิจัยนี้การระบาดของโรคไข้หวัดนกส่งผลให้เกิดความเสียหายเปรียบเชิงแข่งขันในอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทยซึ่งกระทบต่อปัจจัยกำ-

หนดความได้เปรียบเชิงแข่งขันทั้ง 4 ปัจจัยทำให้มีความเสียเปรียบเชิงแข่งขันในอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทยเกิดขึ้น

6. รัฐบาล

ก่อนมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก รัฐบาลเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขันของอุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งของไทย แต่เมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก นอกจากให้การช่วยเหลือและชดเชยเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่แล้ว รัฐบาลยังเป็นผู้เผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ที่สำคัญแก่ผู้ประกอบการและเกษตรกรด้วย ที่สำคัญคือ รัฐบาลจะต้องสนับสนุนในการเจรจาเพื่อส่งออกไก่สดแช่แข็งไปขายยังต่างประเทศและตรวจสอบ ควบคุม เพื่อกำหนดให้เป็นมาตรฐานในการส่งออกต่อไป ซึ่งช่วยให้อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งยังคงความได้เปรียบเชิงแข่งขันไว้ได้

โดยสรุปแล้วการระบาดของโรคไข้หวัดนกในปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้ความได้เปรียบเชิงแข่งขันในอุตสาหกรรมการผลิตไก่สดแช่แข็งของไทยลดลง โดยในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยยังไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งไปตลาดสหภาพยุโรปได้เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่สามารถควบคุมการระบาดของโรคได้อย่างเด็ดขาด แต่อย่างไรก็ตามการที่กลยุทธ์ โครงสร้าง และสภาพการแข่งขันในประเทศของบริษัทและรัฐบาล เป็นบ่อเกิดของความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรปก็ทำให้อุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะปรับตัวให้มีความได้เปรียบเชิงแข่งขันต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. รัฐบาลควรมีมาตรการในการสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยเพื่อลดต้นทุนการนำเข้าพันธุ์ไก่เวชภัณฑ์ และอุปกรณ์การเลี้ยงจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาสูงและลูกไก่มีโอกาสติดโรคระบาดได้มากกว่าเนื่องจากมีความต้านทานต่อสภาพแวดล้อมในประเทศไทยน้อยกว่าพันธุ์ไก่ที่ทำการผลิตขึ้นมาได้เอง และยังสามารถควบคุมปริมาณและคุณภาพในการผลิตไก่เพื่อการส่งออกในระยะยาวอีกด้วย

2. รัฐบาลควรมีมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยเร่งเจรจาเพื่อส่งออกไก่สดแช่แข็งกับสหภาพยุโรปให้เร็วที่สุด เพื่อเป็นการขยายโอกาสและรักษาความได้เปรียบเชิงแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรป

3. การควบคุมการระบาดของโรคไข้หวัดนกของรัฐบาลควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เพื่อควบคุมการระบาดของโรคไม่ให้กลับมาระบาดอีกอย่างถาวร เนื่องจากการระบาดของโรคไข้หวัดนกส่งผลกระทบต่อปริมาณและความได้เปรียบเชิงแข่งขันในการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรปเป็นอย่างมาก

4. ผู้ประกอบการรายย่อยและเกษตรกรควรเร่งพัฒนากระบวนการผลิตไก่ให้ได้มาตรฐานตามที่รัฐบาลและสหภาพยุโรปกำหนดไว้ เพื่อให้อยู่รอดต่อไปในระยะยาว โดยต้องมีการพัฒนาทั้งด้านการใช้เทคโนโลยีในการผลิตและความรู้ในการผลิตควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาต่อไป

1. ในการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการระบาดของโรคไข้หวัดนกที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลให้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลเป็นปัจจัยภายนอกที่มีความสำคัญมากต่ออุตสาหกรรมการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทย

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับเพิ่มเติมผลกระทบของการขยายสมาชิกภาพใหม่ของสหภาพยุโรปทั้ง 10 ประเทศที่มีต่อการส่งออกไก่สดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรปเมื่อมีการระบาดของโรคไข้หวัดนก และควรศึกษาแยกประเภทของสินค้าไก่สดแช่แข็งแต่ละประเภทเป็นรายรหัสสินค้าเพื่อพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน